

“JAPONYA’DA EĞİTİM HAYATINDAKİ SORUNLARIN TESBİTİ” ANKETİ SONUÇLARI

Japonya Türk Öğrenci Derneği (JTÖD)’in 2011 Aralık, 2012 Şubat ayları arasında JTÖD üyesi ve dernek email listemize kayıtlı olan 277 kişi ile gerçekleştirmiş olduğu anketimizin sonuçlarını bütün değerli üyelerimize bu raporla bildirmek istiyoruz. Anketimiz Japonya’da 1999 yılının Nisan ayından itibaren anketimizin uygulandığı 2011 yılının Aralık ayına kadar eğitim görmüş ve JTÖD üyesi olan gruba uygulanmıştır. Bu anket JTÖD tarafından yapılmış ilk ve en kapsamlı öğrenim hayatındaki sorunların tesbiti çalışmasıdır. Derneğimizin öncelikli misyonu olarak Japonya’da eğitim gören bireylerin sorunlarını öğrenmek, anlamak ve bu sorunlara uygun çözümler üretebilmek amacıyla bu anketin ciddi önem taşıdığını inancındayız. Anket raporunda anketimizin uygulanış metodu, nicelik ve nitelik içeren sonuçlarını, sonuçların değerlendirmesi, ve çıkartılabilecek özet sonuçlar sırasıyla takdim edilecektir.

1. Metod:

Anketimiz geriye dönük (retrospective) toplam altı temel soru içeren bir anket uygulamasıdır. Anketimizde kişisel veya özel olduğunu düşündüğümüz “isim” kısmı anketi cevaplandıran bireylerin insiyatifine bırakılmıştır. “Yaş, cinsiyet,bursluluk durumu, okul/üniversite, meslek ve Japonya’da bulunma tarihleri” anketten elde edilecek sonuçlara “nitelik” bakımından değer katacağı düşünülerek anketimize eklenmiştir. Yapılan bu anket “primer veri” niteliği taşıdığından “çoktan seçmeli” anket sorularından ziyade “klasik” soru tipi seçilmiştir.

Seçilen soruların net ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiştir. (1. Japonya’da karşılaştığınız sorunları kısaca belirtiniz?, 2. Japonya’da eğitim hayatınıza en olumsuz etki eden problem hangisi oldu? Kısaca açıklayınız.) Katılımcıların bağlı oldukları eğitim kurumlarının bu sorunlar karşısındaki tedbir veya uygulamaları da anketimize soru olarak eklenmiştir. (3. Okulunuzda/Üniversitenizde yaşadığınız sorunlarla ilgili size ne kadar ve nasıl yardımcı olunuyor?) Ayrıca katılımcıların tesbit ettikleri sorunlar için düşündükleri çözüm önerileri de daha “katılımcı bir platformda” çözüm önerileri üretebilmek için eklenmiştir.(4. Belirtmiş olduğunuz sorunlar için önereceğiniz çözüm önerileri nelerdir?) Derneğimizin bu anket çalışması ve ileride yapılabilecek faaliyetleri de kapsayan sorular katılımcılarımıza yöneltilmiştir. (5. JTÖD’ün bu çalışmasını nasıl buluyorsunuz?, 6. Derneğimizin ilerideki faaliyetleri açısından eklemek istediğiniz önerilerinizin nelerdir?)

Kullanılan anket methodun limitlerine değinirsek, öncelikli olarak anketin paylaşım medyası olarak kullanılan “elektronik mesajlaşma” metodu seçilmesi ve bu isim ve kişisel bilgilerini gizli tutmak isteyen katılımcılarımız için bir handikap oluşturmuştur. Bu sorunu anketin “sınırlı kişiler” tarafından değerlendirmeye alınması ve “isim” kısımlarının değerlendirme dışı bırakılmasıyla oluşabilecek önyargıyı (bias) ortadan kaldırmıştır. Diğer bir nokta da anketin uygulama süresinin 2 aylık kısa bir süre olması; verilen sürenin daha uzun tutulması durumunda katılımın daha yüksek olması ihtimal dahilindedir. Ve son olarak anketin uygulama zamanın yıl sonuna denk gelmesi de zamanlama açısından katılımcıların anket için “daha az vakit ayırmalarına” veya “unutulmasına” neden olmuş olabileme durumu da söz konusu olabilir.

2. Sonuclar:

I. Ankete katılan erkeklerin sayısı bayanlardan yüksek.

Tablo 1: Ankete katılım ve cinsiyete göre dağılımı

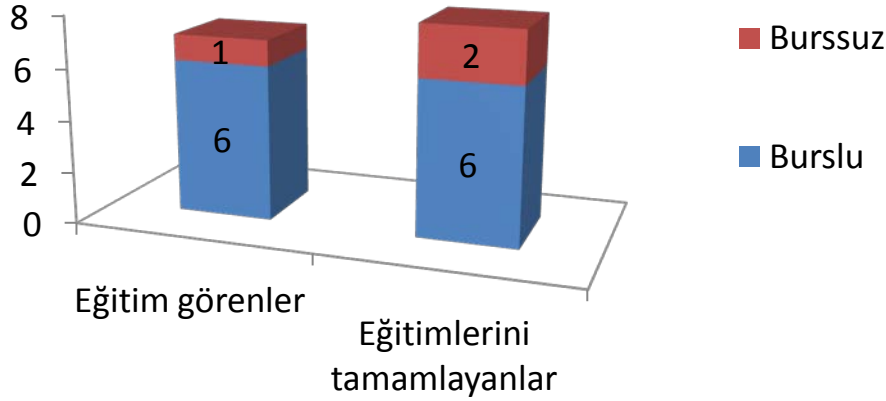
JTÖD email grubuna ait kişi sayısı	277
Toplam katılımcı sayısı (%)	15 (5.4)
Katılımcıların cinsiyet dağılımı [Erkek (%)/Bayan(%)]	9 (60) / 6 (40)

Tablo 1’ de görüldüğü gibi anketimiz Aralık 2011’tan Şubat 2012 başına kadar JTÖD email grubuna kayıtlı 277 kişiye üç farklı formatta (Word, Excel, Pdf) elektronik mesaj yoluyla iletilmiştir. 31 Ocak, saat 24:00 itibariyle anket sorularını cevaplayıp “jtodanket@gmail.com” elektronik adresine gönderenlerin sayısı 15 kişidir, ve bu rakam genelin %5.4’ne tekabil etmektedir. Katılımcılarımızın 9 kişi ile %60’nı erkekler, geriye kalan %40’nı 6 katılımcı ile bayanlar oluşturmaktadır.

II. Katılımcıların çoğunluğunu “burslu” veya “burs almış” kişilerden oluşuyor.

Anketimize katılanların %80’ni burslu eğitim (n=12) alan veya eğitimlerini tamamlamış ve şu anda Japonya dışında bulunan bireyler oluşturmaktadır. Eğitimini tamamlamış ve anketimize ilgi gösterip katılmış olan katılımcıların sayısı (n=8, 53.3%) Japonya’da burslu veya burssuz eğitimine devam edenlerin sayısından (n=7, 46.7%) daha fazla olduğu gözlenmiştir. (Figür 1)

Katılımcıların Bursluluk Durumu

Figür 1: Katılımcıların burs alma durumunu eğitimini tamamlamış veya devam eden olmak üzere iki kısımda gösteren bar grafiği.

III. Japonca, Okul içinde ve dışındaki formal ve sosyal iletişim problemi ve kültür şoku en çok paylaşılan ortak sorunlardır

Anketimizde Japonya’da yaşanmış ve tecrübe edilen problemlerin en başında “dil” yani *Japonca* problemi bulunmaktadır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu doğrudan veya dolaylı olarak sorunlarında Japonca’nın önemli bir problem teşkil ettiğini belirtmiştir. Japonca’ya hakimiyet derecesine bağlı olarak *okul içinde veya normal sosyal hayatta iletişim problemleri* de birçok katılımcı tarafından belirtilmiştir. Ayrıca *kültür şoku* da bir çok katılımcının paylaştığı ortak bir problemdir. Diğer belirtilen problemler de aşağıda olduğu gibi sıralanabilir;

- Japon toplumunun yabancıları dışlaması
- Sosyal izolasyon
- Gözetmen hoca ile yaşanan karakter, uyum ve iletişim problemleri
- Japon yemekleri
- Araştırma teması belirlenmesi veya belirlenen tema uygulanırken yaşanan problemler
- Araştırma temasının değiştirilmesi
- Konaklama
- Burs yetersizliği
- Okula verilen ücretler ve alınan hizmetin denk olmaması (Burs almayan öğrenciler)
- Birlikte akademik çalışma yapılan veya eğitim görülen Japon öğrenciler ile iletişim

- Japonya ve Türkiye arasındaki eğitim anlayışının farklılığı ve bu farkı anlamak için harcanan zaman
- Alış veriş yaparken ürünler hakkında yeterince bilgi alamamak
- Gerçek problemler ile karşılaşıldığında sorunları danışacak uygun kişiler bulamamak
- Sorunlar karşısında Japon yetkililerinden somut bir çözüm alamamak
- Sağlık sorunlarında doktorlar ile iletişim
- Üniversitedeki bazı ders ve seminerlerin sadece Japonca olması ve buna katılma zorunluluğunun olması
- Gözetmen hocaların ve yeni gelen öğrencilere bir çok üniversite tarafından tahsis edilen “tutor” ların yetersiz yönlendirmesi.
- Yanlılık
- Japonya’da bazı alanlarda yapılan akademik çalışmalarda İngilizce kaynak bulma sorunu
- Türk ürün ve mamüllerine ulaşma

Yukarıda belirtilen sorunlar en az bir katılımcının anketimizde belirttiği sorunların listelenmiş halidir.

IV. Sorunların çözümü için yapılan öneriler

Anketimizde katılımcılara yönelttiğimiz bir başka katagori de bu yaşanan *problemlere uygulanabilecek çözümleri* belirtmeleriydi. Bu bölümde önerilen çözüm fikirleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- Öğrencilere Japon tipi çalışma metodları öğretilmeli.
- Hukuki ve sosyal haklar öğrencilere bildirilmeli.
- Psikolojik ve hukuk danışmanları olmalı ve gerektiğinde öğrenciler bu mercilere yönlendirilmeli
- Devlet bursu olmayan öğrencilere burs imkanları oluşturulmalı.
- Yeni gelen öğrenciler veya ziyaretçiler için “misafirhane” oluşturulmalı ve geçiçi olarak burada ihtiyaçları karşılanmalı.
- Yerleşmiş ve tecrübeli kişiler tarafından yeni gelen öğrencilere veya kişilere bilgi akışı olmalı.
- “JSPS” ve “RANPAKU” burslarının daha fazla tanıtımı yapılmalı.
- Japon profesörler ile Türk öğrencileri bir araya getiren tanışma programları yapılmalı.
- Japon kültürünün ve Japon halkının dünya görüşünün daha gerçekçi ve detaylı olarak yeni gelen öğrencilere hem Japonya’da hem de Japonya’ya gelmeden önce anlatılmalı.

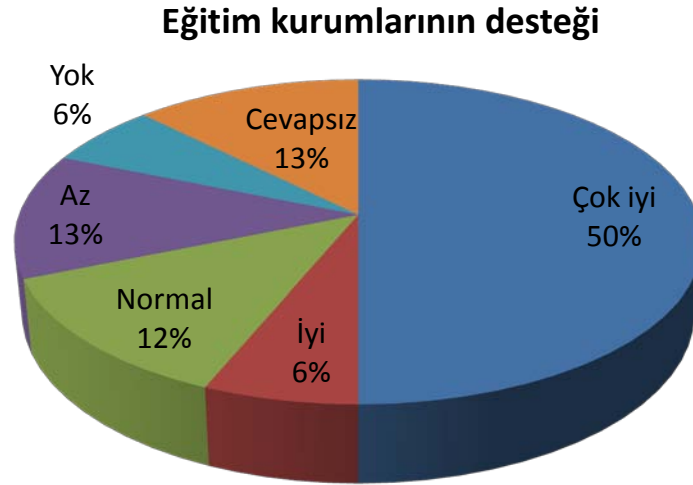
- Japonyadaki günlük hayatın daha gerçekçi bir şekilde anlatılmalı ve kapsamlı bir rehber hazırlanmalı.
- Japonya'yı ve kültürünü tanıtacak geziler ve seminerler düzenlenmeli.
- Türkiye'den daha fazla öğrencinin Japonya'ya gelmesi sağlanmalı.
- Japonya'ya gelmeden önce belirli bir miktar Japonca ve Japon kültürünü öğrenmek.
- Japonya'da yapılan öğrenci şenliklerine katılmak.
- Türkiye ve Japonya arasında yapılabilecek akademik çalışmalar belirlenmeli.
- THY (Türk Hava Yolları) tarafından belirli zaman aralıklarında öğrenci indirimini temin edilmeli.

Ayrıca derneğimiz için yapılan öneri ve tavsiyeler de aşağıdaki başlıklarda toplanabilir;

- Daha kurumsal ve dönemsel süreklilik sahibi olması.
- Tokyo dışında da özellikle "Kansai" bölgesinde faaliyetlerde bulunulması.
- Üye bilgi bankası oluşturulması ve aidiyet duygusunun oluşturulması.
- Rehberlik kolunun oluşturulması.
- Daha aktif, sıkça güncellenen bir web sayfası olması ve öğrenciler için bir blog oluşturulması
- Üniversite şenliklerinde stand açılması.

V. Eğitim kurumları genel itibariyle yeni gelen öğrencilere yardımcı olmaktadır.

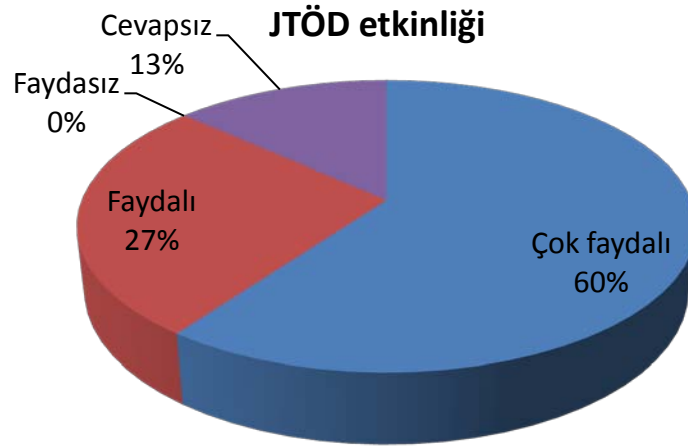
Anketimizin belirlediği başka bir sonuç ise okul/üniversitelerin yeni gelen öğrencilere sağlamış olduğu yardımlardan katılımcıların yarısının (Çok iyi, %50) net bir şekilde verilen hizmetten memnun kaldıklarını ve %6 sinin ise "iyi" hizmet verdiklerini belirtmiştir. (Figür 2)

Figür 2: Eğitim kurumlarının ankete katılan öğrencilere sağlamış olduğu destek hakkındaki sonuçları.

Anketimizin 3. sorusunda katılımcılara yönelttiğimiz “Okulunuzda/Üniversitenizde yaşadığınız sorunlarla ilgili size ne kadar ve nasıl yardımcı oluyor?” sorusuna %13 katılımcı net veya hiçbir cevap vermemiştir. Ayrıca hiçbir destek olmadığını (%6) ve “az” olduğunu düşünen katılımcıların (%13) sayısı da “normal” (%12) ve daha olumlu olanlara kıyasla daha az olduğu tesbit edilmiştir.

VI. Katılımcıların %60'ı yapılan JTÖD'ün anket çalışmasının “çok faydalı” olduğunu belirtti.

Figür 3: JTÖD'ün anket çalışmasının katılımcılar tarafından değerlendirilmesi.

Derneğimizin kuruluşundan itibaren ilk kez gerçekleştirilen bu ankete katılımcılar tarafından çok olumlu bir tepki alınmıştır. Ankete katılanların %87'si bu anketin faydalı olduğu konusunda görüşlerini belirtmişlerdir. (Figür 3)

3. Sonuçların değerlendirilmesi

Japonya'da 14 yılı aşkın bir süredir Türkiye'den gelen öğrencileri temsil eden derneğimiz çalışmalarını daha organize ve kurumsal yapmak amacıyla ve ayrıca öncelikli misyonu ve görevi olarak düşündüğü Türkiye'den gelen bütün öğrencilerin sorunsuz olarak eğitimlerini sürdürmeleri için bir anket çalışması gerçekleştirdi. Anket çalışmamızın ankete katılan veya katılmayan bir çok kişi tarafından olumlu karşılanmış ve derneğimiz bu çalışmasıyla yeni bir momentum kazanmıştır.

Anketimize katılımın daha yüksek olacağını düşünmüş olsak da bu çalışmanın gelecek için örnek bir çalışma olduğu umudunu dernek yönetimi olarak taşımaktayız. Erkeklerin ve Japonya dışında olanların anketimize daha fazla katılmış olmasının, mezun olmuş ve Türkiye'ye dönmüş JTÖD üyelerinin de burada eğitim alan arkadaşlarımız kadar derneğimizin aktivitelerini aktif olarak takip ettiğini göstermiştir. Ayrıca

yaşadıkları tecrübeleri bizlerle paylaşarak sorunların tesbiti ve çözüm üretme konusunda da önemli bir rol aldıklarını söyleyebiliriz. (Tablo 1&Figür 1)

Japonya’da eğitim gören ve derneğimize üye olan büyük bir çoğunluk “Lisans üstü” ve “devlet bursu” ile eğitim alan veya almış olan kişilerden oluşmaktadır. Bu da “Burslu” olarak nitelendirdiğimiz grubun katılımcılar arasında neden %80’lik bir kısmı oluşturduğunu da açıklar niteliktedir. (Figür 1)

Bir çok katılımcının bağlı oldukları eğitim kurumlarının yabancı öğrencilere sağlamış olduğu yardımdan memnun olduğu ve bir çok problemlerinin okullarındaki uluslararası öğrenci işlerinde ve bağlı oldukları “Denetmen hoca” veya onların geçici olarak görevlendirdiği “Tutor” lar tarafından çözüldüğünü anketimizde bildirmiştir. (Figür 2) Öğrencilerin aldıkları yardım genel itibariyle “idari” işlerin daha önceden belirlenmiş kanun ve kurallar dahilinde sorunsuz olarak devam etmesi için sunulan yardımlardan oluşmaktadır. Sosyal ve günlük hayatı ilgilendiren sorunlar içinse sağlanan yardım eğitim kurumlarına bağlı olarak değişiklik arz etse de yeterli olmadığı ve hatta olması gereken minimum seviye de bile olmadıkları bilinmektedir.

Sorunları “genel” ve “kişisel” olarak ikiye ayırabiliriz. Bu raporda “genel” sorunları ankete bağlı kalarak önerilen çözüm önerilerine değineceğiz. Bu sorunların en başında “Japonca” problemi gelmektedir. Japonca konusu birçok problemin de kaynağını teşkil etmektedir. Bu nokta da Türkiye’de Japonca lisans eğitim almış veya Japonca’ya ilgisi olan ve kendi çabasıyla Japonca öğrenmiş arkadaşlarımız sayıca az olsa da bulunmaktadır, ve bu arkadaşlarımız bir çok kişinin yaşamış olduğu bu problemi farklı bir seviyede ve daha rahat atlatmış olduğu düşüncesindeyiz. Japonya’ya Türkiye’den gelen bir çok öğrenci arkadaşımız İngilizce’yi eğitim süreleri boyunca iyi kullanabilecek bir seviye gelmişlerdir ve seçilerek Japonya’ya gelmektedirler. Japonya’nın Türkiye’den veya herhangi bir başka ülkeden görüldüğü veya en azından uyandırmış olduğu imaj ki o da özellikle günlük hayatta ve insanlarla iletişim de “ingilizce” kullanılabileceği düşüncesinin *pratik manada gerçekten olmadığını* ve birçok insanın temel ingilizce bilmesine nazaran *konusamaması ve iletişim kuramaması* sadece öğrenciler için değil uluslararası firmalarda çalışmaya kalifiye çalışanlar veya kısa süreli turistler için de çok *ciddi bir hayal kırıklığı* ve *önemli bir problem* teşkil etmektedir. Bu problem malesef Japonya’nın “kronikleşmiş” bir problemidir ve uzun yıllardır da uzmanların çözmeye çalıştıkları bir fenomendir.

Japonlar ve Japonya’ya yabancı olarak gelenler ki buna Türkiye’den gelen öğrenciler de dahildir, arasında Japonca’dan kaynaklanan bir “iletişim kopukluğu”, sosyal paylaşımı da engellemektedir ve gelen yabancılar daha “yabancılaşmaktadır”. Japon akademisyenler de malesef ingilizceyi etkili şekilde kullanamamaktadır. Bu durum da Japonca bilmiyen öğrenciler ve evrensel bilim dili olarak kabul gören

“İngilizce”yi iletişim için kullanamayan Japon akademisyenler arasında problem oluşturmaktadır. Bu problemin çözümü konusunda belirli sınırları çevrilmiş net bir cevap bulmak bir hayli güç. Eğitim kurumlarındaki Japonca derslerine katılmak, Japon arkadaşlar edinmek, ve temel olarak kişisel ilgi ve özveri gösterip Japonca’ya düzenli olarak çalışılması, “Japonca yeterlilik” problemini belirli bir ölçüde çözüme kavuşturabilir.

Eğitim kurumlarında yaşanan sorunlara gelince, genel anlamıyla “yetersiz yönlendirme” ve laboratuvar ortamında çalışan arkadaşların diğer öğrenciler ve laboratuvar mensubuları ile “iletişim kurmama problemleri” en çok göze çarpan sorunlardır. Bu noktada Japonya’nın kendine has kültürü bulunmaktadır. Genelde kişilerin dile getirmedikleri fakat gözlenip öğrenilmesi ve düzenli şekilde uygulanması gereken bir çok sosyal dinamiklerden oluşan, bazı noktalarda sadece tecrübe edinilerek öğrenilecek sosyal kurallar, yabancıların genel itibarıyla anlamakta ve alışmakta bir hayli zorlandığı noktalardır. Her ne kadar yeni gelen arkadaşlarımıza tavsiyelerde bulunmuş olursa da Japonya’yı ilk yurt dışı tecrübesi olarak seçen arkadaşlarımızın dikkatli bir şekilde Japonların hangi durumda nasıl davrandıklarını, nasıl tepki verdiklerini gözlemlemelerini tavsiye ederiz, böylece yaşanabilecek olası sosyal problemler azaltılabilir.

Japonya ve Türkiye arasında yapılabilecek akademik çalışmalar konusuna değinecek olursak bu noktanın karşılıklı hem üniversiteler düzeyinde hem de bakanlıklar düzeyinde ciddi manada etüd edilip sağlıklı ve uygulanabilir bir “yol haritası” belirlenmesi gerektiğini açıkça ifade edebiliriz. Bu konunun yakın gelecekte derneğimizin ve Tokyo büyükelçiliğimizin gündemi olacağı düşüncesindeyiz.

Japonya’da yaşayan Türk vatandaşların ve öğrencilerin “hukuksal hakları” konusunda bilgilendirilmesi konusu malesef bu zamana kadar pek önemsenmemiş ve gözden kaçırılmış bir problemdir. Bu konuda uzman bir ekip ile birlikte bir danışma masası büyükelçiliğimizde oluşturulabilir. Ayrıca “sağlık problemlerinde” ve Japonya’nın bir gerçeği olan “doğal afetlerde” izlenilmesi gereken önemli noktaları da içeren çalışmalara olabildiğince yakın bir gelecekte ihtiyacımız var.

Anketimize katılanların büyük bir kısmının yapmış olduğumuz bu çalışmayı “çok faydalı” (Figür 3) bulduğunu tesbit ettik, ve bu durum derneğimizi de ziyadesiyle memnun etmiştir. Derneğimiz olarak bundan sonra da Japonya’da eğitim gören bütün arkadaşlarımıza daha etkili bir şekilde destek vermeye devam edecektir.

Bu bölümde dile getirdiğimiz noktalar tavsiyelerden oluşmaktadır, ve JTÖD üyelerine yol göstermek amacıyla belirtilen bu tavsiyelerin kişileri *doğrudan bağlayıcı bir özelliği bulunmamaktadır*. Her problemin kişilere bağlı olarak farklılık gösterebileceğini burada tekrar hatırlamak isteriz.

4. Sonuç

JTÖD'ün kurulumundan itibaren ilk kez gerçekleştirmiş olduğu bu anket çalışmamıza dernek üyelerimizden “çok pozitif ve olumlu” yorumlar almış olmak öncelikle derneğimizin yönetimini memnun etmiştir. Japonya'ya has ve özellikle dil ve kültürü ile çoğu zaman doğrudan bağlantılı olan problemleri tesbit etmeye çalıştık. Tecrübe edilmiş problemlerin tekrar yaşanmaması ve Japonya'daki hayatımızı kolaylaştırması açısından bu ankette tesbit edilen problemleri ve olası çözümleri sizlerle paylaştık. Yurd dışında ilk kez Japonya'ya gelenlerin hayata “adaptasyon” sürecini kolaylaştırmak adına kayıda değer bir çalışma olduğu kanaatindeyiz. Derneğimiz daha fazla katılımın sağlanacağı ve daha profesyonel olarak Japonya'daki hayata dair yenilikçi ve üretken çözüm önerileri üretmeye devam edecektir.

Hazırlayan

Ph.D. (c) Cüneyd Parlayan

JTÖD Başkan Yardımcısı